

EKSAMEN

Emnekode: LUNOR10110 LNOR10111	Emnenavn: Arbeid med litteratur og munnleg opplæring
Dato: 3. januar 2018	Eksamenstid: Eksamenstid: kl. 09.00 til kl. 17.00 (8 timer) Målform: Bokmål
Hjelpemidler: Ordbok eller ordliste Gjeldende læreplan	Faglærer: Camilla Häbler (fagansvarlig)
Om eksamensoppgaven og poengberegning: Oppgavesettet består av 7 sider inklusiv denne forsiden og vedlegg. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. Oppgavesettet består av tre oppgavetyper. Kandidaten foretar valg innenfor hver oppgavetype: Del A: Kandidaten svarer på tre av de fem oppgavene. Del B: Kandidaten svarer på to av de tre oppgavene. Del C: Kandidaten svarer på én av de to oppgavene.	
Sensurfrist: 24. januar 2018 Karakterene er tilgjengelige for studenter på Studentweb www.hiof.no/studentweb	

Del A: Kandidatene svarer på tre, og kun tre, av de fem oppgavene.

Forklar tre av de fem begrepene:

1. Dystopi
2. Paratekst
3. Redundans
4. Metafor
5. Karnevalisme

Del B: Oppgaver som krever mer forklaring. Kandidatene svarer på to, og kun to, av de tre oppgavene.

Oppgave 1:

Hovedhandlingen (om Sveins barndom) i Lars Amund Vaages roman *Kunsten å gå* (2002) utspiller seg på en øy. Hvilken symbolsk betydning kan det ha?

Oppgave 2:

Forklar begrepene *logos*, *etos* og *patos* og redegjør for hvilken plass de har i retorikken.

Oppgave 3:

Om Henrik Ibsens *Peer Gynt* (1867):

Da Peer møter Bøjgen (mot slutten av Annen handling), stiller Peer samme spørsmål tre ganger: "Hvem er du?/Hvem er *du*?/Hvem *er* du?" Bøjgen svarer det samme hver gang: "Mig selv." Forklar Bøjgens svar og sett forklaringen inn i verkets tematikk.

Del C: Oppgaver som krever et lengre resonnement. Kandidatene svarer på én, og kun én, av de to oppgavene.

Oppgave 1:

Definer begrepet folkediktning og forklar forskjellen på en nasjonalromantisk og strukturalistisk tilnærming til folkediktning som litterært fenomen.

Gi deretter en oversikt over folkediktningens sjangrer.

Gi til slutt en analyse av eventyret ”Prinsessen som ingen kunne målbinde” etter Greimas’ aktantmodell.

Vedlegg 1:

”Prinsessen som ingen kunne målbinde”

Oppgave 2:

Gi først en presentasjon av Mikael Niemis roman *Populärmusik från Vittula* (2000) der du blant annet gjør rede for fortellerarrangementet i romanen. Gjør deretter rede for hva slags miljø handlingen i romanen utspiller seg i (geografisk, sosialt, kulturelt og ideologisk).

Lykke til!

Vedlegg 1

Prinsessen som ingen kunne målbinde

Det var engang en konge; han hadde en datter som var så vrien og vrang i ord at ingen kunne målbinde henne, og derfor lovte han ut at den som kunne gjøre det, skulle få prinsessen og halve kongeriket attpå.

Det var nok av dem som ville prøve seg, skal jeg tro, for det er ikke hver dag en kan få en kongsdatter og et halvt kongerike til givendes. Grinden til kongsgården sto ikke noen stund, de kom i flokk og følge fra øst og vest, både ridende og gående. Men det var ingen som kunne ordbinde prinsessen. Til sist satte kongen ut at de som prøvde seg, men ikke kunne, de skulle sviemerkes på begge ørene med det store sviejernet hans. - Han ville ikke ha dette rennet i gården sin til ingen ting.

Så var det tre brødre også som hadde fått spurt om prinsessen, og da de ikke hadde det for rart hjemme, ville de ut og friste lykken, og se om de kunne vinne kongsdatteren og halve riket. De var venner og nokså vel forlikt, og derfor gikk de i følge alle tre.

Da de hadde kommet et stykke på veien, fant Askeladden en død skjærunge.

"Jeg fant, jeg fant!" ropte han.

"Hva fant du?" spurte brødrene.

"Jeg fant en død skjærunge," sa han.

"Fy kast 'n! Hva skal du med den?" sa de to, som alltid trodde at de var de klokeste.

"Å, jeg har slikt å gjøre, jeg har slikt å føre, jeg fører vel den," sa Askeladden.

Da de hadde gått et stykke til, fant Askeladden en gammel vidjespenning; den tok han opp.

"Jeg fant, jeg fant!" ropte han.

"Hva fant du nå?" sa brødrene.

"Jeg fant en vidjespenning," svarte han.

"Pøh! Hva skal du med den? Kast 'n!" sa de to.

"Jeg har slikt å gjøre, jeg har slikt å føre, jeg fører vel den," sa Askeladden.

Da de hadde gått litt til, fant han et skålbrott; det tok han også opp.

"Gutter, jeg fant, jeg fant!" sa han.

"Nå, hva fant du nå?" spurte brødrene.

"Et skålbrott," sa han.

"Sj! Det var da også noe å dra på! Kast det!" sa de.

"Å, jeg har slikt å gjøre, jeg har slikt å føre, så fører jeg vel det," svarte Askeladden.

Da de hadde kommet litt lenger, fant han et kroket bukkehorn, og like etter fant han maken til det.

"Jeg fant, jeg fant, gutter!" ropte han.

"Hva fant du nå da?" sa de andre.

"To bukkehorn," svare Askeladden.

"Sj! Kast dem! hva gjør du med dem?" sa de.

"Nei, jeg har slikt å gjøre, jeg har slikt å føre, så fører jeg vel dem," sa Askeladden.

Om litt fant han en blei.

"Nei, gutter, jeg fant, jeg fant!" ropte han.

"Det var da svare til finning på deg! Hva fant du nå igjen?" sa de to eldste.

"Jeg fant en blei," svarte han.

"Å, kast 'n! Hva gjør du med den?" sa de.

"Jeg har slikt å gjøre, jeg har slikt å føre, jeg fører vel den," sa Askeladden.

Da de gikk over jordene ved kongsgården - der hadde de nylig bredd gjødsel, - bukket han seg og tok opp en utgått skosåle.

"Nei, nei, gutter, jeg fant, jeg fant!" sa han.

"Bare du fant litt vett til du kom fram!" sa de to. "Hva var det nå du fant igjen da?"

"En utgått skosåle," svarte han.

"Isj da! Det var noe å ta opp også! Kast 'n! Hva gjør du med den?" sa brødrene.

"Å, jeg har slikt å gjøre, jeg har slikt å føre, så jeg fører vel den, skal jeg vinne prinsessen og halve riket," sa Askeladden.

"Ja, du ser ut til det du!" sa de to.

Så la de inn til kongsdatteren. Først den eldste.

"God dag," sa han.

"God dag igjen," svarte hun og vridde på seg.

"Det er fælt varmt her," sa han.

"Det er varmere i glohaugen," svarte prinsessen; der lå sviejernet ferdig og ventet. Da han så det, gikk det i stå for ham med én gang, og så var det ute med ham.

Det gikk ikke likere med den mellomste.

"God dag," sa han.

"God dag igjen," sa hun og vrikket på seg.

"Det er fælt så hett her," sa han.

"Det er hetere i glohaugen," svarte hun. Dermed så mistet han også mål og mæle, - og så var det fram med jernet igjen.

Så kom Askeladden.

"God dag," sa han.

"God dag igjen," svarte hun og vrikket og vridde på seg.

"Det var da godt og varmt her," sa Askeladden.

"Det er varmere i glohaugen," svarte hun; hun ble ikke blidere for det den tredje kom.

"Det var råd å få stekt skjæra mi her da?" spurte han.

"Jeg er redd hun sprekker," sa kongsdatteren.

"Å det har ingen nød, jeg slår omkring denne vidjespenningen," svarte gutten.

"Den er for rom," sa hun.

"Jeg driver i en blei," sa gutten, og tok fram bleien.

"Fettet renner av henne," sa kongsdatteren.

"Jeg holder under dette," svarte gutten, han viste fram skålbrottet.

"Du er så kroket i ord du," sa prinsessen.

"Nei, jeg er ikke kroket, men dette er kroket," svarte gutten, og tok opp det ene bukkehornet.

"Nei! nå har jeg aldri sett maken!" ropte prinsessen.

"Her ser du maken," sa gutten, og tok opp det andre.

"Jeg mener du er utgått for å målbinde meg, du?" sa hun.

"Nei, jeg er ikke utgått, men den er utgått den," svarte gutten, og dro fram skosålen.

Så var prinsessen målbundet.

"Nå er du min," sa Askeladden, og så fikk han henne og halve landet og riket attpå.